

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНЦІЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ЯК ОБ'ЄКТ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ

Стриж А. А., Бережанська Ю. В.

Вищий державний навчальний заклад України “Українська медична
стоматологічна академія”, м. Полтава

Комунікативна компетенція є суто індивідуальним явищем і може відрізнятися в однієї людини в різних сферах мовленнєвої діяльності. У методичній літературі розрізняють комунікативну компетенцію носія мови і комунікативну компетенцію іноземця. Протягом певного періоду життя чи навчання якісні характеристики комунікативної компетенції змінюються під впливом розширення соціально-культурної, інтелектуально-пізнавальної, особистісної та інших сфер діяльності людини (студента), в яких інтегрується і якими обумовлюється її мовленнєва діяльність. Для розгляду комунікативної компетенції як об'єкта тестового контролю необхідно схарактеризувати її зміст, структуру та можливі параметри вимірювання. Аналіз спеціальної літератури показує, що на сьогодні вченими запропоновано більше десяти моделей комунікативної компетенції, в яких здійснено такі спроби опису (М. М. Вятютнєв, Ю. І. Пасов, В. Л. Скалкін, В. О. Коккота).

Оцінка, або естимація, знань з іноземної мови – не тільки необхідна ланка зворотного зв'язку, яка допомагає викладачеві робити висновок про якість засвоєння програми, але й правовий акт, що дозволяє вирішувати питання успішності навчання. Для раціональної організації контролю знань важливо визначити, який вид мовленнєвої діяльності підлягає перевірці, зміст мовленнєвого матеріалу і його обсяг. Іншими словами, необхідно перш за все визначити об'єкти контролю. З цієї точки зору слід розглянути питання форм контролю, характеристик (параметрів) мовленнєвої діяльності, шкали оцінок і критеріїв (еталонів). Зміст процесу навчання іноземної мови передбачає, з одного боку, засвоєння студентами певного мовного інвентарю, а з іншого – розвиток на цій основі комунікативної компетенції.

Таким чином, у якості об'єктів контролю повинні виступати: (1) знання аспектного матеріалу (володіння фонетичною і графічною системами мови; знання слів, медичних термінів, стійких словосполучень і фразеологізмів; обізнаність із граматичними структурами і явищами, правилами побудови речень); (2) уміння в тому чи іншому виді мовленнєвої комунікації (в говорінні, аудіюванні, читанні, письмі і перекладі).

Інтерпретація комунікативної компетенції як об'єкта контролю має відбуватися в контексті конкретних методичних умов навчання і контролю. У цьому плані найбільш прийнятою, на нашу думку, є концепція М.М. Вятютнева. Автор розрізняє в складі комунікативної компетенції лінгвістичні, психологічні і соціолінгвістичні компоненти, одночасно наголошуючи на її цілісності. Він робить спробу проаналізувати межі спільності і відмінності рідномовної та іншомовної компетенції з позицій динаміки формування мовленнєвих механізмів. Дослідник виокремлює комунікативну компетенцію читання, говоріння, аудіювання і письма. Важливою позицією в концепції цього автора є також те, що він визначає три рівні комунікативної компетенції (початковий, середній і високий), які змінюють один одний протягом життя людини в результаті розширення сфери її соціально-комунікативної діяльності.

Разом із вирішенням проблеми змісту, структури й монолітності компонентів комунікативної компетенції здійснено спроби знайти оптимальні й ефективні засоби її вимірювання. Сама процедура передбачає маніпулювання з окремими складовими комунікативної компетенції. У той же час результат такого вимірювання має певним чином відбивати цілісне явище. Іншою особливістю розв'язання цієї проблеми є визначення домінуючого критерію якості володіння мовою з двох основних: точність або спонтанність здійснення іншомовної комунікації.

У процесі тестування на якість результатів можуть впливати різноманітні чинники. Ліл Бакман і Едріен Палмер виділяють чотири групи таких факторів: 1) фактори самих компонентів комунікативної компетенції; 2) фактори

мовленнєвих умінь; 3) фактори методу вимірювання комунікативної компетенції; 4) несистематичні фактори. Ураховуючи важливість розгляду комунікативної компетенції як об'єкта тестування в контексті конкретної технології навчального процесу, видається можливим додати до перелічених чинників ще один – фактор методичного контексту, тобто такий, що враховує вплив методичних умов навчання і контролю.

Таким чином, комунікативну компетенцію необхідно розглядати як невід'ємний компонент мовленнєвої компетенції, оскільки без комунікативних цілей, спрямованості, орієнтованості реального мовлення не існує. Основна мета мовця – заволодіти увагою слухача, забезпечити прийом і розуміння його повідомлення, що становить основний критерій сформованості певного рівня іншомовно-мовленнєвої компетенції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вятютнев М. Н. Теория учебника русского языка как иностранного (методические основы) / М. Н. Вятютнев. – М. : Рус. яз., 1984. – 144 с.
2. Bachman L. F. Language testing in practice: designing and developing useful language tests / Lyle F. Bachman, Palmer Adrian S. – Oxford : Oxford University Press, 1996 – 377 p.